

250

ZÁKON

ze dne 7. července 2000

o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

(2) Územní samosprávný celek vede účetnictví podle zvláštního zákona.⁴⁾

ČÁST PRVNÍ OBEČNÁ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy a působnost zákona

(1) Tento zákon upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů územních samosprávných celků,¹⁾ jimiž jsou obce²⁾ a kraje,³⁾ a stanoví pravidla hospodaření s finančními prostředky územních samosprávných celků. Upravuje také zřizování nebo zakládání právnických osob územních samosprávných celků.

(2) Ustanoveními tohoto zákona se řídí také hospodaření dobrovolných svazků obcí²⁾ (dále jen „svazek obcí“), pokud tento zákon nestanoví jinak.

(3) Ustanovení tohoto zákona, která se vztahují na rozpočty a finanční hospodaření obcí, platí ve statutárních městech²⁾ a v hlavním městě Praze rovněž pro jejich městské části nebo obvody. Obsah rozpočtu městských částí nebo obvodů, včetně struktury jejich příjmů a výdajů, stanoví město ve své pravomoci.

ČÁST DRUHÁ FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

§ 2

Nástroje finančního hospodaření

(1) Finanční hospodaření územních samosprávných celků a svazků obcí se řídí jejich ročním rozpočtem a rozpočtovým výhledem, je-li sestaven.

§ 3 Rozpočtový výhled

(1) Rozpočtový výhled je pomocným nástrojem územního samosprávného celku sloužícím pro střednědobé finanční plánování rozvoje jeho hospodářství. Sestavuje se na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2 až 5 let následujících po roce, na který se sestavuje roční rozpočet (§ 4).

(2) Rozpočtový výhled obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách, o finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů.

§ 4 Rozpočet územního samosprávného celku a svazku obcí

(1) Rozpočet územního samosprávného celku a svazku obcí je finančním plánem, jímž se řídí financování činnosti územního samosprávného celku a svazku obcí.

(2) Rozpočtový rok je shodný s rokem kalendářním.

(3) Při zpracování ročního rozpočtu se vychází z rozpočtového výhledu.

(4) Rozpočet se sestavuje zpravidla jako vyrovnaný. Může být schválen jako přebytkový, jestliže některé příjmy daného roku jsou určeny k využití až v následujících letech nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let.

(5) Rozpočet může být schválen jako schodkový jen v případě, že schodek bude možné uhradit

- a) finančními prostředky z minulých let, nebo
- b) smluvně zabezpečenou půjčkou,⁵⁾ úvěrem,⁶⁾ ná-

¹⁾ Čl. 99 a násl. ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění ústavního zákona č. 347/1997 Sb.

²⁾ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

³⁾ Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).

⁴⁾ Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

⁵⁾ § 657 a násl. občanského zákoníku.

⁶⁾ § 497 a násl. obchodního zákoníku.

vratnou finanční výpomocí nebo výnosem z prodeje vlastních dluhopisů (dále jen „návrtné zdroje“).

(6) Kladný zůstatek finančních prostředků rozpočtového hospodaření běžného roku se převádí k použití v dalším roce, a to ke krytí rozpočtových výdajů, anebo se převádí do peněžních fondů (§ 5).

(7) Schodek hospodaření se uhrazuje z finančních prostředků z minulých let nebo se kryje z návratných zdrojů splatných z rozpočtu v následujících letech.

§ 5

Peněžní fondy územních samosprávných celků

(1) Územní samosprávný celek může zřizovat peněžní fondy, a to pro konkrétní účely anebo bez účelového určení.

(2) Zdrojem peněžních fondů územního samosprávného celku mohou být zejména

- a) přebytky hospodaření z minulých let,
- b) příjmy běžného roku, které nejsou určeny k využití v běžném roce,
- c) převody prostředků z rozpočtu během roku do účelových peněžních fondů.

§ 6

Obsah rozpočtu

(1) Obsahem rozpočtu jsou jeho příjmy a výdaje a ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, pokud není dále uvedeno, že probíhají mimo rozpočet.

(2) Mimo rozpočet se uskutečňují peněžní operace týkající se

- a) cizích prostředků,
- b) sdružených prostředků.

(3) Podnikatelské činnosti územního samosprávného celku se sledují účetně mimo rozpočtové příjmy a výdaje. Jejich hospodářské výsledky se promítají do rozpočtu vždy nejpozději ke konci kalendářního roku tak, aby byly součástí závěrečného účtu územního samosprávného celku.

§ 7

Příjmy rozpočtu obce

(1) Příjmy rozpočtu obce tvoří

- a) příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,

- b) příjmy z výsledků vlastní hospodářské činnosti,
- c) příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákona příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila,
- d) příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů, zejména ze správních poplatků z této činnosti, příjmy z vybraných pokut a odvodů uložených v pravomoci obce podle tohoto zákona nebo zvláštních zákonů,
- e) výnosy z místních poplatků podle zvláštního zákona,⁷⁾
- f) výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona,⁸⁾
- g) dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- h) dotace z rozpočtu kraje,
- i) prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce,
- j) přijaté peněžité dary a příspěvky,
- k) jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce.

(2) Obec může v souvislosti s uskutečňováním společného programu České republiky a Evropských společenství použít prostředky poskytnuté prostřednictvím Národního fondu.⁹⁾

(3) Obec může k úhradě svých potřeb použít též návratných zdrojů (§ 4 odst. 5 písm. b).

(4) Obec může ke krytí dočasného časového nesouladu mezi čerpáním rozpočtovaných výdajů a plněním rozpočtových příjmů určených k jejich úhradě použít návratnou finanční výpomoc ze státního rozpočtu, z rozpočtu kraje nebo z rozpočtu jiné obce. Návratná finanční výpomoc je bezúročná. Její opožděně splácení se považuje za zadržení peněžních prostředků.

§ 8

Příjmy rozpočtu kraje

(1) Příjmy rozpočtu kraje tvoří

- a) příjmy z vlastního majetku a majetkových práv,
- b) příjmy z výsledků vlastní hospodářské činnosti,
- c) příjmy z hospodářské činnosti organizace, pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákona příjmem

⁷⁾ Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁾ Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní).

⁹⁾ § 37 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla).

rozpočtu kraje, který organizaci zřídil nebo založil,

- d) příjmy ze správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je kraj pověřen podle zvláštních zákonů, zejména správní poplatky z této činnosti a dále příjmy z vybraných pokut uložených v pravomoci kraje podle tohoto zákona nebo zvláštních zákonů,
- e) výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona,⁸⁾
- f) dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů,
- g) přijaté peněžité dary a příspěvky,
- h) jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů kraje,
- i) prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, např. z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce.

(2) Kraj může v souvislosti s uskutečňováním společného programu České republiky a Evropských společenství použít prostředky poskytnuté prostřednictvím Národního fondu.⁹⁾

(3) Kraj může k úhradě svých potřeb použít též návratných zdrojů (§ 4 odst. 5 písm. b).

(4) Kraj může ke krytí dočasného časového nesouladu mezi čerpáním rozpočtovaných výdajů a plněním rozpočtových příjmů určených k jejich úhradě použít návratnou finanční výpomoc ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu jiného kraje. Návratná finanční výpomoc je bezúročná. Její opožděné splácení se považuje za zadržení peněžních prostředků.

§ 9

Výdaje rozpočtu obce

(1) Z rozpočtu obce se hradí

- a) závazky vyplývající pro obec z plnění povinností uložených jí zákony,
- b) výdaje na vlastní činnost obce v její samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj,
- c) výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je obec pověřena zákonem,
- d) závazky vyplývající pro obec z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila,
- e) závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost,
- f) úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,
- g) výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům,
- h) výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně

prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro obec,

- i) jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.

(2) Vedle výdajů podle odstavce 1 hradí obec ze svého rozpočtu i splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům.

§ 10

Výdaje rozpočtu kraje

(1) Z rozpočtu kraje se hradí

- a) závazky vyplývající pro kraj z plnění povinností uložených zvláštními právními předpisy,
- b) výdaje na činnost orgánů kraje v jeho samostatné působnosti, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj,
- c) výdaje spojené s výkonem státní správy, ke které je kraj pověřen zvláštními právními předpisy,
- d) závazky vyplývající pro kraj z uzavřených smluvních vztahů v jeho hospodaření a ze smluvních vztahů vlastních organizací, jestliže k nim přistoupil,
- e) dotace do rozpočtů obcí v kraji,
- f) závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými územními celky nebo s dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost,
- g) úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů,
- h) výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů z nich náležejících jejich vlastníkům,
- i) výdaje na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a na podporu soukromého podnikání prospěšného pro kraj,
- j) jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti kraje, včetně darů a příspěvků na sociální nebo jiné humanitární účely.

(2) Vedle výdajů podle odstavce 1 hradí kraj ze svého rozpočtu i splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných finančních výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů jejich vlastníkům.

ČÁST TŘETÍ

ROZPOČTOVÝ PROCES

§ 11

Vypracování rozpočtu

(1) Územní samosprávný celek vypracovává svůj roční rozpočet v návaznosti na svůj rozpočtový výhled a na základě údajů z rozpisu platného státního rozpočtu nebo rozpočtového provizoria, jímž

- a) státní rozpočet určuje své vztahy k rozpočtům krajů nebo jednotlivých obcí,
- b) rozpočet kraje určuje své vztahy k rozpočtům obcí v kraji.

(2) Návrh rozpočtu musí být vhodným způsobem zveřejněn nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu územního samosprávného celku.¹⁰⁾ Přípomínky k návrhu rozpočtu mohou občané uplatnit buď písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně na zasedání zastupitelstva.

§ 12

Rozpočtová skladba

(1) Rozpočet se zpracovává v třídění podle rozpočtové skladby, kterou stanoví Ministerstvo financí vyhláškou.

(2) Orgány územního samosprávného celku a orgány svazku obcí projednávají rozpočet při jeho schvalování v třídění podle rozpočtové skladby tak, aby schválený rozpočet vyjadřoval závazné ukazatele, jimiž se mají povinně řídit

- a) výkonné orgány územního samosprávného celku a svazku obcí při hospodaření podle rozpočtu,
- b) právnické osoby zřízené nebo založené v působnosti územního samosprávného celku při svém hospodaření,
- c) další osoby, které mají být příjemci dotací nebo příspěvků z rozpočtu.

§ 13

Rozpočtové provizorium

(1) Nebude-li rozpočet schválen před 1. lednem rozpočtového roku, řídí se jeho rozpočtové hospodaření v době do schválení rozpočtu pravidly rozpočtového provizoria.

(2) Pravidla rozpočtového provizoria potřebná k zajištění plynulosti hospodaření na vlastní úrovni i na úrovni nižších stupňů rozpočtové soustavy a u právnických osob financovaných z územních rozpočtů stanoví

- a) zastupitelstvo kraje pro hospodaření kraje,
- b) zastupitelstvo obce pro hospodaření obce,
- c) orgány svazku obcí pro hospodaření svazku obcí.

(3) Rozpočtové příjmy a výdaje uskutečněné v době rozpočtového provizoria se stávají příjmy a výdaji rozpočtu po jeho schválení.

§ 14

Rozpis rozpočtu

(1) Po schválení rozpočtu v zastupitelstvu územního samosprávného celku a orgánech svazku obcí se jeho rozpis provádí neprodleně.

(2) Součástí rozpisu rozpočtu je sdělení závazných ukazatelů rozpočtu těm subjektům, které jsou povinny se jimi řídit.

(3) Při rozpisu rozpočtu se rozpočet člení podle podrobné rozpočtové skladby.

§ 15

Hospodaření podle rozpočtu

Územní samosprávné celky a svazky obcí uskutečňují své finanční hospodaření v souladu se schváleným rozpočtem a provádějí pravidelnou, systematickou a úplnou kontrolu svého hospodaření a hospodaření jimi zřízených a založených právnických osob a zařízení po celý rozpočtový rok.

§ 16

Změny rozpočtu

(1) Rozpočet může být po jeho schválení změněn z důvodu

- a) změny v organizaci hospodářství financovaného rozpočtem (organizační změny),
- b) změny právních předpisů ovlivňujících výši rozpočtovaných příjmů nebo výdajů (metodické změny); patří mezi ně také cenové změny ovlivněné změnami právní úpravy regulovaných cen, nebo
- c) změny objektivně působících skutečností ovlivňujících plnění rozpočtu příjmů či výdajů (věcné změny).

(2) Změny rozpočtu se provádějí rozpočtovými opatřeními, které se evidují podle časové posloupnosti.

(3) Rozpočtovým opatřením je

- a) přesun rozpočtových prostředků, při němž se jednotlivé příjmy nebo výdaje navzájem ovlivňují, aniž by se změnil jejich celkový objem nebo schválený rozdíl celkových příjmů a výdajů,
- b) použití nových, rozpočtem nepředvídaných příjmů k úhradě nových, rozpočtem nezajištěných výdajů, čímž se zvýší celkový objem rozpočtu,
- c) vázání rozpočtových výdajů, jestliže je jejich krytí ohroženo neplněním rozpočtových příjmů; tímto opatřením se objem rozpočtu snižuje.

(4) Rozpočtová opatření se uskutečňují povinně,

¹⁰⁾ § 84 zákona č. 128/2000 Sb.
§ 35 zákona č. 129/2000 Sb.

jde-li o změny ve finančních vztazích k jinému rozpočtu, o změny závazných ukazatelů vůči jiným osobám nebo jestliže hrozí nebezpečí vzniku rozpočtového schodku.

§ 17

Závěrečný účet

(1) Po skončení kalendářního roku se údaje o ročním hospodaření územního samosprávného celku a svazku obcí souhrnně zpracovávají do závěrečného účtu.

(2) V závěrečném účtu jsou obsaženy údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů v plném členění podle rozpočtové skladby a o dalších finančních operacích, včetně tvorby a použití fondů v tak podrobném členění a obsahu, aby bylo možné zhodnotit finanční hospodaření územního samosprávného celku a svazku obcí a jimi zřízených nebo založených právnických osob a hospodaření s jejich majetkem.

(3) Součástí závěrečného účtu je vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí, státním fondům a jiným rozpočtům a k hospodaření dalších osob.

(4) Územní samosprávný celek a svazek obcí je povinen nechat si přezkoumat své hospodaření za uplynulý rok.¹¹⁾ Předmětem tohoto přezkoumání je hospodaření podle rozpočtu, hospodaření s ostatními finančními prostředky a nakládání s majetkem. Obsah a podmínky přezkoumání stanoví Ministerstvo financí vyhláškou.

(5) Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření je součástí závěrečného účtu při jeho projednávání v orgánech územního samosprávného celku a svazku obcí.

(6) Návrh závěrečného účtu územního samosprávného celku musí být vhodným způsobem zveřejněn nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v zastupitelstvu územního samosprávného celku. Připomínky k závěrečnému účtu mohou občané uplatnit buď písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně na zasedání zastupitelstva.

(7) Projednání závěrečného účtu se uzavírá vyjádřením

- a) souhlasu s celoročním hospodařením, a to bez výhrad, nebo
- b) souhlasu s výhradami, na základě nichž přijme územní samosprávný celek a svazek obcí opatření potřebná k nápravě zjištěných chyb a nedostatků; přitom vyvodí závěry vůči osobám, které svým

jednáním způsobily územnímu samosprávnému celku nebo svazku obcí škodu.

§ 18

Časové použití rozpočtu

(1) Do plnění rozpočtu se zahrnují jen takové příjmy, které byly skutečně přijaty, resp. takové finanční operace, které byly uskutečněny v kalendářním roce.

(2) Do plnění výdajů se zařazuje jen takové čerpání prostředků, které se uskutečnilo v kalendářním roce.

(3) Pro zařazení příjmu nebo výdaje do plnění rozpočtu v kalendářním roce je rozhodující datum připsání anebo odepsání prostředků na bankovních účtech.

(4) Územní samosprávný celek a svazek obcí může přijímat nebo poskytovat zálohy na věcná plnění smluv, která se uskuteční až v následujícím roce.

(5) Územní samosprávný celek a svazek obcí může stanovit časovou použitelnost dotací nebo příspěvků ze svého rozpočtu jejich příjemcům, a to zpravidla na období do konce rozpočtového roku nebo i do pozdějšího termínu, jestliže to odpovídá účelu poskytnutých peněžních prostředků.

§ 19

Účelovost rozpočtových prostředků

(1) Účelovost rozpočtových prostředků se určí

- a) individuálně ve vztahu ke konkrétnímu úkolu,
- b) odvětvově ve vztahu k potřebám daného odvětví, nebo
- c) územně ve vztahu k potřebám vymezeného území nebo jeho části anebo místa.

(2) Územní samosprávný celek a svazek obcí je povinen respektovat účel použití rozpočtových prostředků, který vyplývá

- a) z účelu přijatých dotací ze státního rozpočtu, ze státních fondů anebo z jiného územního rozpočtu, nebo
- b) z uzavřených smluv, podle nichž přijímá účelové rozpočtové prostředky od jiných osob, včetně účelových darů, příspěvků či půjček.

(3) Podle pravidel účelovosti uvedených v odstavcích 1 a 2 může územní samosprávný celek a svazek obcí stanovit účel použití těch prostředků, jimiž dotuje činnost jiných osob anebo na ni přispívá.

¹¹⁾ § 42 zákona č. 128/2000 Sb.

§ 20 zákona č. 129/2000 Sb.

§ 38 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze.

§ 20

Návratnost nepoužitých rozpočtových prostředků

(1) Rozpočtové prostředky územního samosprávného celku nevyužité do konce roku nepropadají, ale převádějí se do dalšího roku. Případná jejich účelovost se přitom zachovává.

(2) Výjimkou z ustanovení odstavce 1 jsou nevyužité účelově a časově vymezené dotace nebo příspěvky, které poskytovatel požaduje po skončení roku vyúčtovat a nespotřebované peněžní prostředky vrátit. Vracené rozpočtové prostředky jsou výdajem toho roku, kdy se uskuteční.

(3) Územní samosprávný celek i svazek obcí může při poskytování vlastních rozpočtových prostředků jiným osobám požadovat návratnost nepoužitých rozpočtových prostředků podle odstavce 2. Vracené rozpočtové prostředky jsou v tom případě příjmem jejich rozpočtu v roce, v němž k jejich vrácení došlo.

§ 21

Kompenzační peněžní operace

(1) Kompenzační operací se do údajů o plnění rozpočtu zařazují

- a) vrácené přijaté zálohy a vrácené neoprávněně přijaté peněžní prostředky, a to ve stejné výši, ale v záporné hodnotě příjmů téhož rozpočtového roku,
- b) vrácené poskytnuté zálohy a vrácené neoprávněně vydané peněžní prostředky, a to ve stejné výši, ale v záporné hodnotě výdajů téhož rozpočtového roku.

(2) Podle odstavce 1 se postupuje také v případě,

- a) že v daném rozpočtovém roce dojde ke vzájemné náhradě uskutečněných výdajů mezi osobami řídicími se rozpočtovou skladbou, nebo
- b) jestliže rozpočet zprostředkovává vztahy mezi rozpočtem vyššího stupně a rozpočty nižších stupňů.

§ 22

Porušení rozpočtové kázně

(1) Sankce za neoprávněně použití nebo zadržení státních peněžních prostředků a prostředků poskytnutých prostřednictvím Národního fondu stanoví zvláštní zákon.¹²⁾

(2) Porušením rozpočtové kázně v územních roz-

počtech je každé neoprávněné použití nebo zadržení peněžních prostředků patřících či svěřených územnímu samosprávnému celku. Územní samosprávný celek uloží osobě, která se tohoto porušení kázně dopustila, odvod do svého rozpočtu ve výši částky neoprávněně použitých nebo zadržených prostředků svého rozpočtu spolu s povinností zaplatit penále ve výši 1 promile denně z neoprávněně použitých nebo zadržených prostředků, nejvýše však do výše této částky. Povinná osoba musí uložený odvod spolu s penále odvést do rozpočtu územního samosprávného celku ve stanovené lhůtě.

(3) Za porušení rozpočtové kázně se považuje též nesplnění povinností nebo podmínek stanovených tímto zákonem pro hospodaření územních samosprávných celků a svazků obcí anebo uložených podle tohoto zákona orgány k tomu oprávněnými. Za toto porušení rozpočtové kázně lze uložit pokutu až do výše 1 mil. Kč. O jejím uložení rozhoduje Ministerstvo financí nebo jím zmocněný finanční úřad a také okresní úřad při výkonu své kontrolní působnosti podle zvláštního zákona.¹³⁾ Pokuta je příjmem státního rozpočtu.

(4) Penále podle odstavce 2, které v jednotlivém případě nepřekročí 1 000 Kč, se neuloží.

(5) Penále podle odstavce 2 a pokutu podle odstavce 3 nelze uložit po uplynutí 10 let počítaných od 1. ledna kalendářního roku následujícího po roce, v němž došlo k porušení rozpočtové kázně.

(6) Příslušný územní samosprávný celek může z důvodu zamezení tvrdosti povolit úlevu z povinností uložených podle odstavce 2. Ministerstvo financí může z téhož důvodu povolit úlevu z povinností uložených podle odstavce 3.

(7) Při ukládání, vybírání a vymáhání sankcí uložených za porušení rozpočtové kázně se postupuje podle zvláštního zákona.¹⁴⁾

ČÁST ČTVRTÁ ORGANIZACE ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

§ 23

Druhy organizací územních samosprávných celků

(1) Územní samosprávný celek může ve své pravomoci k plnění svých úkolů, zejména k hospodářskému využívání svého majetku a k zabezpečení veřejně prospěšných činností

¹²⁾ § 38 zákona č. 218/2000 Sb.

¹³⁾ § 39 a násl. zákona č. 218/2000 Sb.

¹⁴⁾ Část šestá zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.

- a) zřizovat vlastní organizační složky jako svá zařízení bez právní subjektivity,
- b) zřizovat příspěvkové organizace jako právnické osoby, které zpravidla ve své činnosti nevytvářejí zisk,
- c) zakládat obchodní společnosti,¹⁵⁾ a to akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným,
- d) zakládat obecně prospěšné společnosti podle zvláštního zákona.¹⁶⁾

(2) Územní samosprávný celek se může spolu s jinými osobami stát účastníkem (společníkem) na činnostech jiných osob, zejména obchodních společností nebo obecně prospěšných společností, na jejichž činnosti se podílí svým majetkem včetně peněžních prostředků.

Organizační složky územního samosprávného celku

§ 24

Vznik organizačních složek územního samosprávného celku

(1) Organizační složka územního samosprávného celku (dále jen „organizační složka“) vzniká rozhodnutím zastupitelstva územního samosprávného celku. Organizační složka hospodářá jménem svého zřizovatele a není účetní jednotkou. Tuto formu svého hospodaření volí územní samosprávný celek pro takové činnosti, které

- a) nevyžadují velký počet zaměstnanců,
- b) nepotřebují složité a rozsáhlé strojní nebo jiné technické vybavení,
- c) nejsou vnitřně odvětvově či jinak organizačně členěné,
- d) nevstupují do složitých ekonomických nebo právních vztahů.

(2) Pracovníci organizační složky jsou zaměstnanci zřizovatele, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

(3) Zřizovatel jmenuje vedoucího organizační složky a určí jeho práva a povinnosti.

§ 25

Hospodaření organizačních složek

(1) Územní samosprávný celek má ve svém rozpočtu obsaženy veškeré příjmy a výdaje svých organizačních složek. Rozpočet organizační složky je součástí rozpočtu jejího zřizovatele. Organizační složka je povinna dbát, aby dosahovala příjmů stanovených

rozpočtem a plnila určené úkoly nejehospodárnějším způsobem.

(2) Územní samosprávný celek dává oprávnění k dispozicím s rozpočtem organizační složky jednak svému úřadu, jednak také podle potřeby odpovědnému vedoucímu organizační složky. Při dělbě těchto oprávnění vychází z místních podmínek činnosti organizační složky, s přihlédnutím k povaze úkolů, které prostřednictvím své organizační složky zabezpečuje.

(3) Na organizační složku přenáší zřizovatel oprávnění disponovat jen s takovými peněžními prostředky, které souvisejí s její běžnou, pravidelnou činností, již je nutné zabezpečovat operativně. Tyto prostředky poskytuje zřizovatel organizační složce formou provozní zálohy v hotovosti nebo zřízením běžného účtu u banky.

(4) Zřizovatel může pověřit svou organizační složku vybíráním některých rozpočtových příjmů z její činnosti. Organizační složka tyto příjmy vybírá buď v hotovosti nebo pomocí svého běžného účtu.

(5) Peněžní průběh svého hospodaření vede organizační složka v peněžním deníku v plném členění podle rozpočtové skladby. Údaje z peněžního deníku se převádějí do rozpočtu příjmů a výdajů zřizovatele, a to v jím stanoveném termínu, nejméně však měsíčně a nejpozději před koncem roku.

(6) Nevyčerpanou zálohu je organizační složka povinna vrátit zřizovateli v jím stanoveném termínu, nejpozději před koncem roku.

(7) Zřizovatel kontroluje hospodaření se svěřeným majetkem a s peněžními prostředky organizační složky.

§ 26

Zřizovací listina organizačních složek

O vzniku organizační složky vydá zřizovatel zřizovací listinu, která musí obsahovat

- a) úplný název zřizovatele; je-li jím obec, uvede se také její zařazení do okresu,
- b) název a sídlo organizační složky; název musí vylučovat možnost záměny s názvy jiných organizačních složek zřizovatele,
- c) vymezení účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti,
- d) označení osob oprávněných jednat za organizační jednotku,
- e) vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, pokud se organizační složce předává do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití,

¹⁵⁾ Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶⁾ Zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů.

- f) vymezení takových majetkových práv, které organizační složce umožní, aby majetek svěřený podle písmena e) mohla řádně využívat pro účely, pro něž byla zřízena, a v rámci vymezené pravomoci o něj pečovat,
- g) okruh příjmů a výdajů rozpočtu zřizovatele souvisejících s její činností, které zřizovatel svěřuje do její působnosti, a způsob jejich použití, a to na rozdíl od zbývajících příjmů a výdajů organizační složky, které zřizovatel o jejím hospodaření sleduje podle rozpočtové skladby a zabezpečuje je ve svém rozpočtu,
- h) způsob vedení odděleného účetnictví o příjmech a výdajích organizační složky svěřených jí do její působnosti podle písmena g), včetně případného zřízení a využívání samostatného bankovního účtu, a způsob vyúčtování prostředků sledovaných na tomto účtu a popř. také způsob stanovení a vyúčtování zúčtovatelných záloh poskytovaných na její provozní výdaje,
- i) vymezení doby, na kterou je organizační složka zřízena.

Příspěvkové organizace územních samosprávných celků

§ 27

Zřizování, změny a zrušení příspěvkových organizací

(1) Územní samosprávný celek zřizuje příspěvkové organizace pro takové činnosti ve své působnosti, které jsou zpravidla neziskové a jejichž rozsah, struktura a složitost vyžadují samostatnou právní subjektivitu.

(2) Zřizovatel vydá o vzniku příspěvkové organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat

- a) úplný název zřizovatele; je-li jím obec, uvede se také její zařazení do okresu,
- b) název, sídlo příspěvkové organizace a její identifikační číslo; název musí vylučovat možnost změny s názvy jiných příspěvkových organizací,
- c) vymezení hlavního účelu a tomu odpovídajícího předmětu činnosti,
- d) označení statutárních orgánů a způsob, jakým vystupují jménem organizace,
- e) vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, který se příspěvkové organizaci předává do správy k jejímu vlastnímu hospodářskému využití,
- f) vymezení takových majetkových práv, jež organizaci umožní, aby svěřený majetek, včetně majetku získaného její vlastní činností, spravovala pro hlavní účel, k němuž byla zřízena; zejména se uvedou práva a povinnosti spojené s jeho plným efektivním a ekonomicky účelným využitím, s péčí o jeho ochranu, rozvoj a zvelebení, podmínky

pro jeho případnou další investiční výstavbu, dále pravidla pro výrobu a prodej zboží, pokud jsou předmětem činnosti organizace, práva a povinnosti spojená s případným pronajímáním svěřeného majetku jiným subjektům a podobně,

- g) okruhy doplňkové činnosti navazující na hlavní účel příspěvkové organizace, kterou jí zřizovatel povolí k tomu, aby mohla lépe využívat všechny své hospodářské možnosti a odbornost svých zaměstnanců; tato činnost nesmí narušovat plnění hlavních účelů organizace a sleduje se odděleně,
- h) vymezení doby, na kterou je organizace zřízena.

(3) Ke vzniku, k rozdělení, sloučení, splynutí nebo zrušení příspěvkové organizace dochází dnem určeným zřizovatelem v rozhodnutí, jímž též určí, v jakém rozsahu přecházejí práva a závazky na nové anebo přejímající organizace. Rozhodne-li zřizovatel o zrušení organizace, přecházejí dnem uvedeným v jeho rozhodnutí o zrušení její práva a závazky na zřizovatele.

(4) Skutečnosti podle odstavce 3 s údaji podle odstavce 2 se zveřejňují v Ústředním věstníku České republiky. Zřizovatel je povinen oznámit je Ústřednímu věstníku České republiky do 15 dnů ode dne, kdy k uvedené skutečnosti došlo.

(5) Zřizovatel provádí kontrolu hospodaření příspěvkové organizace.

(6) Příspěvková organizace se zapisuje do obchodního rejstříku; návrh na zápis podává zřizovatel.

§ 28

Finanční hospodaření příspěvkových organizací

(1) Příspěvková organizace hospodář s peněžními prostředky získanými vlastní činností a s peněžními prostředky přijatými z rozpočtu svého zřizovatele. Dále hospodář s prostředky svých fondů, s peněžními dary od fyzických a právnických osob, včetně peněžních prostředků poskytnutých ze zahraničí.

(2) Zřizovatel poskytuje příspěvek na provoz své příspěvkové organizaci zpravidla v návaznosti na výkony nebo jiná kritéria jejích potřeb.

(3) Pokud příspěvková organizace vytváří ve své doplňkové činnosti zisk, může jej použít jen ve prospěch své hlavní činnosti; zřizovatel může organizaci povolit jiné využití tohoto zdroje.

(4) Příspěvkové organizaci může její zřizovatel uložit odvod do svého rozpočtu, jestliže

- a) její plánované výnosy překračují její plánované náklady, a to jako závazný ukazatel rozpočtu,
- b) její investiční zdroje jsou větší, než je jejich potřeba užití podle rozhodnutí zřizovatele, nebo
- c) porušila rozpočtovou kázeň.

(5) Vztah rozpočtu příspěvkové organizace k rozpočtu zřizovatele lze během roku změnit v neprospěch příspěvkové organizace jen ze závažných, objektivně působících příčin.

(6) Rozpočet zřizovatele zprostředkovává vztah příspěvkové organizace ke státnímu rozpočtu; jde-li o příspěvkovou organizaci zřízenou obcí, též k rozpočtu kraje.

§ 29

Peněžní fondy příspěvkových organizací

(1) Příspěvková organizace vytváří své peněžní fondy

- a) rezervní fond,
- b) investiční fond,
- c) fond odměn,
- d) fond kulturních a sociálních potřeb.

(2) Zůstatky peněžních fondů se po skončení roku převádějí do následujícího roku.

§ 30

Rezervní fond

(1) Rezervní fond slouží pro uplatnění hmotné zainteresovanosti příspěvkové organizace k dosažení lepšího výsledku jejího hospodaření. Lepší výsledek hospodaření příspěvkové organizace je vytvořen tehdy, jestliže skutečné výnosy jejího hospodaření jsou spolu s přijatým provozním příspěvkem větší než její provozní náklady.

(2) Rezervní fond se tvoří ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace na základě schválení jeho výše zřizovatelem po skončení roku, sníženého o převody do fondu odměn. Zdrojem rezervního fondu mohou být též peněžní dary.

(3) Rezervní fond používá příspěvková organizace

- a) k dalšímu rozvoji své činnosti,
- b) k časovému překlenutí rozdílů mezi výnosy a náklady,
- c) k úhradě případných sankcí uložených jí za porušení rozpočtové kázně,
- d) k úhradě své ztráty za předchozí léta.

(4) Zřizovatel může dát příspěvkové organizaci souhlas k tomu, aby část svého rezervního fondu použila k posílení svého investičního fondu.

§ 31

Investiční fond

(1) Investiční fond vytváří příspěvková organizace k financování svých investičních potřeb. Jeho zdrojem jsou

- a) odpisy z hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku⁴⁾ prováděné podle zřizovatelem schváleného odpisového plánu,
- b) investiční dotace z rozpočtu zřizovatele,
- c) investiční příspěvky ze státních fondů,
- d) výnosy z prodeje hmotného investičního majetku, jestliže to zřizovatel podle svého rozhodnutí připustí,
- e) dary a příspěvky od jiných subjektů, jsou-li určeny nebo použitelné k investičním účelům,
- f) převody z rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem.

(2) Investiční fond příspěvkové organizace se používá

- a) k financování investičních výdajů, popř. investičních příspěvků,
- b) k úhradě investičních úvěrů nebo půjček,
- c) k odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud takový odvod uložil,
- d) k posílení zdrojů určených na financování údržby a oprav nemovitého majetku ve vlastnictví zřizovatele, který příspěvková organizace používá pro svou činnost; takto použité prostředky se z investičního fondu převádějí do výnosů příspěvkové organizace.

(3) Ke krytí investičních potřeb lze se souhlasem zřizovatele použít též investičních úvěrů nebo půjček.

§ 32

Fond odměn

(1) Fond odměn je tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku příspěvkové organizace, a to do výše jeho 20 %, nejvýše však do výše 20 % limitu prostředků na platy nebo přípustného objemu prostředků na platy.

(2) Tvorbu fondu odměn provede příspěvková organizace na základě schválení výše zlepšeného hospodářského výsledku zřizovatelem po skončení kalendářního roku.

(3) Z fondu odměn se hradí případné překročení prostředků na platy, jehož výše se zjišťuje podle zvláštního právního předpisu.¹⁷⁾

¹⁷⁾ Nařízení vlády č. 48/1995 Sb., o usměrňování výše prostředků vynakládaných na platy a odměny za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů.

§ 33

Fond kulturních a sociálních potřeb

(1) Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen základním přidělem na vrub nákladů příspěvkové organizace z ročního objemu nákladů zúčtovaných na platy a náhrady platů, popřípadě na mzdy a náhrady mzdy a odměny za pracovní pohotovost, na odměny a ostatní plnění za vykonávanou práci.

(2) Fond kulturních a sociálních potřeb je naplňován zálohově z roční plánované výše v souladu s jeho schváleným rozpočtem. Vyúčtování skutečného základního přidělu se provede v rámci účetní závěrky.

(3) Fond kulturních a sociálních potřeb je tvořen k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb a je určen zaměstnancům v pracovním poměru k příspěvkové organizaci, žákům středních odborných učilišť a učilišť, interním vědeckým aspirantům, důchodcům, kteří při prvním odchodu do starobního nebo plného invalidního důchodu pracovali u příspěvkové organizace, případně rodinným příslušníkům zaměstnanců a jiným fyzickým nebo i právnickým osobám.

(4) Další příjmy, výši tvorby a hospodaření s fondem kulturních a sociálních potřeb stanoví Ministerstvo financí vyhláškou.

§ 34

Úvěry, půjčky a ručení příspěvkové organizace

(1) Příspěvková organizace je oprávněna uzavírat smlouvy o půjčce⁵⁾ nebo o úvěru⁶⁾ jen po předchozím souhlasu zřizovatele. K dočasnému krytí svých potřeb může získat od svého zřizovatele návratnou finanční výpomoc, jestliže je její vrácení zabezpečeno jejími rozpočtovanými výnosy běžného roku, nejpozději však do 31. března následujícího roku.

(2) Příspěvková organizace je oprávněna přijímat na sebe závazek ručitele jen na základě předchozího souhlasu zřizovatele, a to jen jde-li o ručení za dlužníka, jímž je zřizovatel nebo jím zřízená či založená právnická osoba.

§ 35

Nákup na splátky příspěvkovými organizacemi

Příspěvková organizace může pořizovat věci nákupem na splátky nebo smlouvou o nájmu s právem koupě jen po předchozím souhlasu zřizovatele.

§ 36

Nákup cenných papírů příspěvkovými organizacemi

Příspěvková organizace není oprávněna nakupo-

vat akcie či jiné cenné papíry. Přijímat je jako protihodnotu za své pohledávky vůči jiným subjektům je oprávněna jen se souhlasem zřizovatele.

§ 37

Poskytování darů příspěvkovými organizacemi

Příspěvková organizace není oprávněna poskytovat dary jiným subjektům, s výjimkou obvyklých peněžitých nebo věcných darů svým zaměstnancům a jiným osobám ze svého fondu kulturních a sociálních potřeb.

ČÁST PÁTÁ**HOSPODAŘENÍ SVAZKU OBCÍ**

§ 38

Majetek svazku obcí

(1) Svazek obcí hospodaří s majetkem, který ze svého vlastního majetku vložily do svazku obcí jeho členské obce podle stanov svazku obcí,¹⁸⁾ a dále s majetkem, který získal svou vlastní činností.

(2) Majetek vložený obcí do hospodaření svazku obcí zůstává ve vlastnictví obce. Orgány svazku obcí s ním mohou nakládat jen v souladu s majetkovými právy, které na ně členská obec přenesla podle stanov svazku obcí. Majetková práva k vlastnímu majetku obcí, která jsou vyhrazena obecnímu zastupitelstvu,¹⁹⁾ nelze převést na orgány svazku obcí.

§ 39

Finanční hospodaření svazku obcí

(1) Svazek obcí hospodaří podle svého rozpočtu (§ 4).

(2) Obsahem rozpočtu svazku obcí jsou jeho příjmy a výdaje vyplývající z jeho činností v souladu s jeho stanovami.

(3) Svazek obcí je povinen návrh svého rozpočtu vhodným způsobem zveřejnit v obcích, které jsou jeho členy, a to nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v orgánu svazku obcí, který jej podle stanov schvaluje, aby se k němu mohli vyjádřit občané členských obcí. Přípomínky k němu mohou občané členských obcí uplatnit písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně na zasedání orgánu svazku obcí při jeho projednávání.

(4) Kontrolu hospodaření s majetkem svazku obcí a s jeho finančními prostředky provádí orgán určený k tomu stanovami svazku obcí. Zprávy o vý-

¹⁸⁾ § 50 zákona č. 128/2000 Sb.

¹⁹⁾ § 85 zákona č. 128/2000 Sb.

sledcích této kontroly předkládá svazek obcí zastupitelstvům členských obcí.

(5) Návrh závěrečného účtu svazku obcí musí být vhodným způsobem zveřejněn v obcích, které jsou jeho členy, nejméně po dobu 15 dnů před jeho projednáním v orgánu svazku obcí, aby se k němu mohli občané členských obcí vyjádřit. Přípomínky k závěrečnému účtu svazku obcí mohou občané členských obcí uplatnit buď písemně ve lhůtě stanovené při jeho zveřejnění nebo ústně na zasedání orgánu svazku obcí.

(6) Závěrečný účet svazku obcí se předkládá zastupitelstvům členských obcí, a to neprodleně po jeho schválení v orgánu svazku obcí.

ČÁST ŠESTÁ

PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 40

Plnění závazků z Evropské dohody zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé

Poskytování finančních prostředků z rozpočtů krajů, obcí nebo svazků obcí podle tohoto zákona nebo zvláštních právních předpisů musí být v souladu se zvláštním zákonem upravujícím postup při posuzo-

vání slučitelnosti veřejné podpory se závazky vyplývajícími z Evropské dohody zakládající přidružení mezi Českou republikou na jedné straně a Evropskými společenstvími a jejich členskými státy na straně druhé.²⁰⁾

§ 41

Přechodná ustanovení

(1) Dosavadní rozpočtové organizace, k nimž funkce zřizovatele má před účinností tohoto zákona obec, se s účinností tohoto zákona stávají organizační složkou obce. Obec k tomu účelu rozhodnutím zastupitelstva vydá zřizovací listinu organizační složky, a to nejpozději do 6 měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona. Při této organizační změně přecházejí veškerá práva a povinnosti rozpočtové organizace na obec.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nepoužije v případě, že obec dosavadní rozpočtovou organizaci přemění do 6 měsíců ode dne účinnosti tohoto zákona na příspěvkovou organizaci. V tom případě se postupuje podle § 27. Touto změnou přecházejí všechna práva a povinnosti z dosavadní rozpočtové organizace na příspěvkovou organizaci jako jejího právního nástupce.

§ 42

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2001.

Klaus v. r.

Havel v. r.

Zeman v. r.

²⁰⁾ Zákon č. 59/2000 Sb., o veřejné podpoře.